WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

2005/2006

Rhagfyr 2006

Awduron: Lisa Williams a Matthew Edwards **Ref: 557A2006**

Adolygiad Rheoli Perfformiad

Awdurdod Tân Gogledd Cymru

Rydym wedi adolygu cynnydd Awdurdod Tân Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn y gwaith o weithredu system rheoli perfformiad er mwyn rhoi sicrwydd i'r Awdurdod ar y gwaith a gwblhawyd hyd yn hyn.

Daethom i'r casgliad bod yr Awdurdod yn gwneud cynnydd. Mae fframwaith rheoli perfformiad ar waith ond mae angen ei gryfhau. Mae'r Awdurdod wedi cydnabod yr hyn sydd angen ei wneud ond mae angen adnoddau digonol er mwyn sicrhau y gellir gweithredu'r cynlluniau yn llawn.

Cynnwys

Adolygiad Rheoli Perfformiad	
Mae fframwaith rheoli perfformiad ar waith ond mae angen ei gryfhau	3
Mae'r fframwaith cyflwyno adroddiadau ar waith ond mae angen ei wella	5
Dylid penodi 'hyrwyddwr gweithredol' i hwyluso'r broses o weithredu'r meddalwedd rheoli perfformiad	6
Argymhellion	7
Atodiadau	
Cynllun Gweithredu	8

Statws yr adroddiad hwn

Paratowyd yr adroddiad hwn at ddefnydd mewnol y corff a enwir. Paratoir ein hadroddiadau:

- Mewn perthynas ag archwiliad, o dan y ddeddfwriaeth alluogi berthnasol a'r cyfrifoldebau a nodwyd yn y Cod Ymarfer Archwilio ac Arolygu, ac yng nghyd-destun y 'Datganiad o Gyfrifoldebau', a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.
- Mewn perthynas ag arolygiad, yn dilyn gwaith arolygu a gynhaliwyd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1999, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, ac yn unol â chanllawiau a gyhoeddwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Paratoir adroddiadau gan staff Swyddfa Archwilio Cymru ac archwilwyr penodedig, ac fe'u cyfeirir at aelodau neu swyddogion yn cynnwys y sawl a ddynodwyd yn swyddogion cyfrifyddu neu'n swyddogion atebol. Fe'u paratoir at ddefnydd y corff a enwir yn unig, ac nid yw Swyddfa Archwilio Cymru na'r archwilwyr a benodwyd yn atebol i unrhyw gyfarwyddwr/aelod neu swyddog yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

1. Yn ystod 2006/2007, disgwylir y bydd yr Awdurdod Tân ac Achub yn dod yn ddarostyngedig i Raglen Cymru ar gyfer Gwella fel rhan o Fframwaith Cenedlaethol Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru. Ar adeg yr archwiliad, nid oedd Llywodraeth Cynulliad Cymru (Llywodraeth y Cynulliad) wedi cyhoeddi canllawiau Tân Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella.
2. Mae Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella yn atgyfnerthu'r egwyddor bod trefniadau rheoli perfformiad effeithiol yn hanfodol er mwyn i Awdurdodau Tân gyflawni'u hamcanion a chyflawni gwelliannau parhaus yn y gwasanaethau a ddarperir ganddynt. Disgwylir i ddulliau rheoli perfformiad a gwelliannau parhaus, ynghyd â rôl yr Awdurdod Tân, fod yn elfennau allweddol o fframwaith Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella.
3. Fel rhan o'r archwiliad ar gyfer 2005/2006, cyflawnir adolygiad o'r fframwaith rheoli perfformiad a chynnydd yn y gwaith o'i weithredu ar draws yr Awdurdod. Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi canlyniadau cam cyntaf yr adolygiad ac yn amlygu'r gwaith a gynigir fel rhan o Gam 2.
4. Yn gyffredinol, daethom i'r casgliad bod yr Awdurdod yn gwneud cynnydd. Mae fframwaith rheoli perfformiad ar waith ond megis cychwyn y mae'r gwaith o'i ddatblygu ac mae angen ei gryfhau. Mae'r Awdurdod wedi cydnabod yr hyn sydd angen ei wneud ond mae angen adnoddau digonol er mwyn sicrhau y gellir gweithredu'r cynlluniau yn llawn.
5. Fel rhan o waith Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella yn y dyfodol, rydym yn cynnig hwyluso grwpiau ffocws staff sy'n gweithio yn yr orsaf i brofi eu dealltwriaeth o'r fframwaith, adolygu yn fanylach sut y caiff y broses o gyflawni'r amcanion mewn Cynlluniau Busnes Sirol ei monitro ac adolygu gweithrediad y system gwybodaeth rheoli perfformiad (PB views).

Mae fframwaith rheoli perfformiad ar waith ond mae angen ei gryfhau

Mae'r fframwaith cynllunio yn datblygu

6. Mae'r fframwaith cynllunio yn datblygu ond nid oes un ddogfen unigol sy'n nodi prif elfennau'r fframwaith. Bydd creu dogfen sy'n rhoi trosolwg o'r fframwaith yn egluro i'r rheini sy'n ei weithredu ac yn sicrhau eu bod yn ei ddeall. Dylai fframwaith o'r fath:
    - nodi 'rolau' dogfennau allweddol fel y Cynllun Lleihau Risg a Chynlluniau Sirol;
    - dangos sut mae'r cynlluniau hyn yn dangos sut y cyflawnir amcanion y sefydliad a'r cysylltiad â chyllidebau;

- rhoi arweiniad ar baratoi adroddiadau monitro yn unol ag amserlenni cyflwyno adroddiadau; a
- nodi rolau a chyfrifoldebau priodol swyddogion ac aelodau.

7. Mae nodau ac amcanion corfforaethol clir ar waith, sydd wedi cael eu cymeradwyo gan yr Awdurdod Tân ac Achub drwy'r Cynllun Rheoli Risg Integredig blynyddol ac yn fwy diweddar, proses y Cynllun Lleihau Risg.

8. O ganlyniad i rôl gynyddol yr Awdurdod Tân yn y gwaith o gyflawni agenda 'Creu'r Cysylltiadau' Llywodraeth y Cynulliad, bydd angen canolbwyntio'n fwy cydweithredol ar gyflawni'r amcanion hyn, gan ystyried gweithgaredd yr Awdurdod Tân gan fod yn ymwybodol hefyd o gyfraniad yr holl bartïon. Bydd angen i ffocws cyflwyno adroddiadau fod yn gryfach o ran canlyniadau a gyflawnir yn erbyn yr amcanion y cytunwyd arnynt mewn partneriaeth â chyrff eraill.

9. Yn ystod yr adolygiad, roedd pedwar fforwm gosod polisi a rhyngddynt, cwmpaswyd yr holl agweddau ar waith y sefydliad. Mae'r strwythur, sy'n cael ei adolygu, yn rhoi sylfaen dda y gellir adeiladu fframwaith rheoli perfformiad arni:
   - Lleihau risg.
   - Datblygu pobl.
   - Asesiad Effaith.
   - Cysylltiadau corfforaethol.

10. Mae'r Fforwm Lleihau Risg yn cynnwys uwch reolwyr (Cynllunio, Diogelwch a Gweithrediadau) ac mae'n ymdrin â chynllunio busnes, pennu targedau a monitro perfformiad, Gwerth Gorau, Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella, y Cynllun Rheoli Risg Integredig a bellach y Cynllun Lleihau Risg.

11. Mae'r Fforwm Lleihau Risg yn pennu'r targedau cyffredinol ar gyfer y flwyddyn i ddod. Pennir y rhain ar gyfer pob Dangosydd Perfformiad Gwerth Gorau ar ôl ystyried tueddiadau hanesyddol, newidiadau amgylcheddol hysbys (gwybodaeth o amrywiaeth eang o ffynonellau) a'r amcanion y cytunwyd arnynt gan yr Awdurdod Tân o ran y Dangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau hyn.

12. Nid oes targedau lleol wedi cael eu sefydlu ac mae'r unig wybodaeth sydd ar gael yn gysylltiedig â'r Dangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau. Mae'n annhebygol bod y rhain yn cwmpasu ystod lawn y gweithgareddau a gyflawnir gan y sefydliad. Rhaid datblygu dangosyddion eraill er mwyn sicrhau y caiff ystod llawn y gweithgarwch ei gynllunio a'i fonitro.

13. Unwaith y bydd targedau wedi'u pennu gan y Fforwm Lleihau Risg, bydd y Rheolwyr Sirol a Phenaethiaid Awdurdod eraill yn cytuno arnynt. Ar ôl hynny, cânt eu cofnodi ar y daenlen fonitro yn seiliedig ar broffil 1/12 gan y Rheolwr Systemau Rheoli.

14. Cyflwynwyd cynlluniau busnes ardal sirol am y tro cyntaf yn 2005/2006 ac maent yn rhoi dull ar gyfer nodi'n glir y gweithgareddau y bydd Sir yn eu cyflawni yn ystod y flwyddyn i gefnogi amcanion y sefydliad yn gyffredinol. Gellir cryfhau'r cynlluniau busnes hyn drwy:
   - Safoni'r fformat - bydd canllawiau canolog sy'n cwmpasu fformat ac isafswm cynnwys yn helpu i ddarparu cysondeb ac eglurder.

- dangos yn glir sut y cyflawnir amcanion drwy nodi sut mae'r gweithgaredd a gynllunnir yn cyfrannu at amcanion y sefydliad (yn gymwys i'r adran/sir/gorsaf);
- cysylltu cynlluniau busnes â chyllidebau ac adnoddau eraill ee, gweithgareddau i'w cyflawni mewn partneriaeth ag eraill;
- darparu gwybodaeth gyd-destunol sy'n disgrifio'r materion cyfredol sy'n wynebu'r adran/orsaf o ran risgiau/gweithgareddau ar draws yr Awdurdod ac yn lleol;
- defnyddio mwy o fesurau perfformiad cenedlaethol a lleol (ee, nid yn unig Dangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau);
- dull gwell o broffilio targedau ar draws y flwyddyn (gan adlewyrchu patrymau gweithgarwch hanesyddol a newidiadau tebygol hysbys yn hytrach na 1/12 uniongyrchol).

15. Nid oes gofyniad ar hyn o bryd i Siroedd a/neu adrannau baratoi cynlluniau busnes ar lefel gorsaf nac adran. O ganlyniad i hyn, ni chaiff cynlluniau gorsaf eu paratoi yn gyffredinol ac mae hyn yn bennaf o ganlyniad i nifer uchel y gorsafoedd wrth gefn o fewn ardal yr Awdurdod (36 allan o 44, 80 y cant). Gyda'r gyfran uchel o orsafoedd wrth gefn, mae angen sefydlu dulliau ar gyfer dod â'r rhain i mewn i'r fframwaith. Cydnabyddwn na fydd hyn yn syml, fodd bynnag, bydd cymhwyso'r model sy'n bodoli ar hyn o bryd i'r gorsafoedd hyn yn sicrhau ymagwedd 'sefydliad cyfan'.

16. Bydd cyflwyno cynlluniau gorsaf i'r fframwaith rheoli perfformiad yn helpu i sicrhau bod yr holl weithgareddau yn canolbwyntio ar amcanion y sefydliad a bydd yn annog perchnogaeth leol ar gyfer cyflawni'r targedau gan staff rheng flaen yn ogystal â chynorthwyo â'r gwaith monitro.

Mae'r fframwaith cyflwyno adroddiadau ar waith ond mae angen ei wella

17. Caiff y prosesau cyflwyno adroddiadau ffurfiol eu llywio gan Ddangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau, gan adlewyrchu'r sylwadau cynharach mai'r rhain yw'r unig ddangosyddion a gaiff eu defnyddio a'r unig dargedau a bennwyd, ac nad ydynt yn adlewyrchu'r holl weithgareddau mewn Cynlluniau Busnes Sirol. Er bod hyn yn darparu dull ar gyfer monitro'r gwaith o gyflawni'r targedau Dangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau, nid oes dull ffurfiol o fonitro cynnydd yn erbyn gweithgareddau eraill o fewn y Cynlluniau Busnes Sirol. O ganlyniad i hynny, mae'n bosibl nad yw uwch reolwyr na'r Awdurdod Tân yn cael y wybodaeth lawn ddiweddaraf am yr holl weithgareddau a gyflawnir a byddai llwybr systematig unigol ar gyfer adroddiadau o'r fath o gymorth yn hyn o beth.

18. Yn anffurfiol, mae Rheolwyr Sirol yn cyfarfod yn gyson â Rheolwyr Gorsaf a Rheolwyr Gwylfa a thrafod cynnydd gyda hwy. Trafodir gweithgareddau hefyd yng nghyfarfodydd Rheolwyr Sirol a'r Fforwm Rheolwyr Diogelwch Tân a gynhelir bob chwe wythnos. Dywedodd y Rheolwyr a holwyd eu bod yn gofyn fwyfwy am wybodaeth ystadegol ac yn gwneud defnydd o hyn i nodi meysydd sy'n achosi problemau.

19. Mae prosesau sefydledig ac effeithiol ar waith ar gyfer cyflwyno adroddiad ar ddata Dangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau. Caiff data ei ddethol o'r system gorchymyn a rheoli yn ddyddiol a'i gasglu ar daenlen sy'n rhoi crynodeb o'r holl weithgaredd Dangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau am y mis. Cyflwynir data Adnoddau Dynol a Chyllid gan yr adrannau priodol hyn a chaiff ei gofnodi hefyd ar y daenlen fonitro.

20. Cyflwynir y daenlen fonitro fisol i Reolwyr Sirol a'r Rheolwr Cynllunio. Mae'n defnyddio system goleuadau traffig i rybuddio'r rheolwyr am y gweithgareddau hynny y mae angen rhoi sylw iddynt (neu lle mae mentrau yn dangos llwyddiannau penodol) o gymharu â'r targed a bennwyd. Darperir gwybodaeth am y mis blaenorol a gwybodaeth gronnus am y flwyddyn hyd yn hyn. Ystyrir hyn hefyd gan uwch reolwyr mewn cyfarfodydd y Fforwm Lleihau Risg yn unol ag amserlen.

21. Mae'r Fforwm Lleihau Risg a'r Grŵp Gweithredol (Prif Swyddogion) yn cael adroddiad ym mhob un o'u cyfarfodydd chwe wythnos yn seiliedig ar y mis cyfan diwethaf y mae ffigurau ar gael ar ei gyfer. Mae cyfarfodydd y Panel Gweithredol (Aelodau) yn cael adroddiadau yn y rhan fwyaf o gyfarfodydd, yn seiliedig ar y chwarter cyflawn diwethaf, a rhoddir y 'newyddion diweddaraf' ar y sefyllfa lle y bo'n briodol. Ni chyflwynir adroddiadau i'r Awdurdod Tân llawn.

22. Cyfres o dablau a graffiau yw'r adroddiad chwarterol yn ei hanfod. Nid oes llawer o naratif i roi esboniad a chyd-destun er bod swyddogion ar gael i ateb unrhyw gwestiynau a allai godi. Er mwyn hwyluso her, craffu ac eglurhad i swyddogion ac aelodau, dylai'r Adroddiad Monitro Perfformiad Chwarterol gynnwys:

- esboniadau naratif yn erbyn amcanion cynllunio corfforaethol yn hytrach na gwybodaeth Dangosyddion Perfformiad yn unig;
- mwy o wybodaeth am y camau gweithredu cywirol ar gyfer mynd i'r afael ag unrhyw ddiffygion a nodir; a
- defnyddio codau lliw i dynnu sylw at feysydd sy'n tangyflawni ac arfer da.

Dylid penodi 'hyrwyddwr gweithredol' i hwyluso'r broses o weithredu'r meddalwedd rheoli perfformiad

23. Mae'r Awdurdod wedi dechrau prosiect i weithredu system rheoli perfformiad newydd (PB Views) a fydd yn ffurfio rhan allweddol o'r fframwaith rheoli perfformiad. Mae swyddogion yn rhagweld y gweithredir y PB Views yn fuan.

24. Mae'r Rheolwr Cynllunio yn cydgysylltu'r broses o weithredu'r PB Views ar hyn o bryd. Bu'r broses o gyflwyno adroddiadau ar weithrediad y prosiect hwn a'i fonitro yn anffurfiol ac mae'r ystyriaeth o flaenoriaethau eraill wedi cyfrannu at oedi yn natblygiad PB Views. Dylid cynnwys y Rheolwyr Sirol yn fwy hefyd wrth gynllunio sut y caiff ei gyflwyno. Efallai y byddai sefydlu 'hyrwyddwr gweithredol' i helpu i gyflwyno'r prosiect yn ddefnyddiol - yn enwedig os bydd y system yn hygyrch mewn gorsafoedd wrth gefn.

25. Gwnaed cynnydd da o ran datblygu strwythur y meddalwedd, ac ymddengys y gall ddarparu data ar lefel sefydliad, gorsaf a gwylfa. Fodd bynnag, nid oedd hyn wedi cael ei gyflwyno i unrhyw ddefnyddwyr ar adeg yr archwiliad.

26. Dylai PB Views gael ei integreiddio'n llawn gyda'r strategaeth TG ehangach ar gyfer y sefydliad yn ei gyfanrwydd. Er enghraifft, gallai gweithredu PB Views ddarparu cyfle i symleiddio dulliau nodi data, drwy drosglwyddo'r data yn electronig lle y bo'n bosibl, ac felly cyfyngu ar ddyblygu ymdrech lle y caiff data ei nodi mewn mwy nag un lle. Efallai bod cyfleoedd hefyd i gysylltu PB Views â systemau eraill, er enghraifft gorchymyn a rheoli (o ran data digwyddiadau). Dylid rhoi ystyriaeth i asesu sut y cyflwynir adroddiadau ar ddata a pha newidiadau a allai fod yn ofynnol i'r prosesau sy'n bodoli ar hyn o bryd.

27. Mae hefyd yn hanfodol y rhoddir ystyriaeth i unrhyw system meddalwedd rheoli perfformiad Cymru gyfan a allai gael ei chyflwyno a sut y byddai'r ddwy system yn cysylltu â'i gilydd, neu yn wir, os mai PB Views fydd yr opsiwn ffafriol o hyd.

Argymhellion

28. Amlinellir camau gweithredu allweddol sydd eu hangen i sicrhau gwelliant yn y fframwaith isod:

A1	Dylid dogfennu'r fframwaith rheoli perfformiad er mwyn ei egluro i'r rheini sy'n ei ddefnyddio a sicrhau eu bod yn ei ddeall: • canllawiau ar gynnwys a fformat y Cynlluniau Sirol; a • chyflwyno cynlluniau gorsaf.
A2	Dylai'r holl ddangosyddion perfformiad: • gael eu pennu ar gyfer yr holl weithgareddau a nodir mewn cynlluniau busnes; • adlewyrchu amgylchiadau lleol yn union; • cael eu proffilio yn fwy ystyrlon drwy gydol y flwyddyn; a • chynnwys cydbwysedd o Ddangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau a mesurau lleol.
A3	Gwella cadernid y trefniadau monitro drwy sicrhau bod yr Awdurdod cyfan yn gweld adroddiadau rheoli perfformiad yn unol â'r amserlen sefydledig.
A4	Dylid rhoi ystyriaeth i benodi 'hyrwyddwr gweithredol' i helpu i weithredu PB Views a dylid datblygu cysylltiadau â'r meddalwedd rheoli perfformiad sydd ar y gweill ledled Cymru.

Atodiad 1

Cynllun Gweithredu

Tudalen	Argymhelliad	Blaenoriaeth 1= Isel 2= Canolig 3= Uchel	Cyfrifoldeb	Cytunwyd	Sylwadau	Dyddiad
7	A1 Dylid dogfennu'r fframwaith rheoli perfformiad er mwyn ei egluro i'r rheini sy'n ei ddefnyddio a sicrhau eu bod yn ei ddeall: • canllawiau ar gynnwys a fformat y Cynlluniau Sirol; a • chyflwyno cynlluniau gorsaf.	3	Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyllid a Chaffael)	Do	Bydd gwaith yn dechrau yn y Flwyddyn Newydd i ddogfennu'r fframwaith rheoli perfformiad. Bydd templedi corfforaethol ar gyfer cynlluniau yn cael eu dylunio o arfer gorau sydd eisoes yn bodoli ac yn cael eu dosbarthu.	28 Chwefror 2007

Tudalen	Argymhellion	Blaenoriaeth 1= Isel 2= Canolig 3= Uchel	Cyfrifoldeb	Cytunwyd	Sylwadau	Dyddiad
7	A2 Dylai'r holl ddangosyddion perfformiad: • gael eu pennu ar gyfer yr holl weithgareddau a nodir mewn cynlluniau busnes; • adlewyrchu amgylchiadau lleol yn union; • cael eu proffilio yn fwy ystyrlon drwy gydol y flwyddyn; • cynnwys cydbwysedd o Ddangosyddion Perfformiad Gwerth Gorau a mesurau lleol.	2	Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyllid a Chaffael)	Do	Er ein bod yn anelu at yr argymhellion, yn realistig, y flwyddyn nesaf, byddwn yn adolygu'r holl dargedau perfformiad a'r dangosyddion rheoli lleol a gaiff eu defnyddio ar lefel Sirol ac yn datblygu cyfres gorfforaethol o dargedau.	31 Mawrth 2007

Tudalen	Argymhellion	Blaenoriaeth 1= Isel 2= Canolig 3= Uchel	Cyfrifoldeb	Cytunwyd	Sylwadau	Dyddiad
7	A3 Gwella cadernid y trefniadau monitro drwy sicrhau bod yr Awdurdod cyfan yn gweld adroddiadau rheoli perfformiad yn unol â'r amserlen sefydledig.	3	Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyllid a Chaffael)	Yn rhannol	Caiff yr adroddiadau Rheoli Perfformiad eu hadolygu gan y Panel Gweithredol ar hyn o bryd, sy'n caniatáu mwy o graffu a her na'r Awdurdod llawn. Hysbysir yr Awdurdod llawn am berfformiad 'alldro' fel rhan o'r Cynllun Gwella.	Parhaus
7	A4 Dylid rhoi ystyriaeth i benodi 'hyrwyddwr gweithredol' i helpu i weithredu PB Views a dylid datblygu cysylltiadau â'r meddalwedd rheoli perfformiad sydd ar y gweill ledled Cymru.	3	Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyllid a Chaffael)	Do	Rhoddir blaenoriaeth i ehangu'r diwylliant rheoli perfformiad o fewn y Gwasanaeth er mwyn annog y defnydd o system cyflwyno adroddiadau ar berfformiad, pan fydd ar gael. Arhosir am gadarnhad am ddangosyddion strategol a dangosyddion craidd ar gyfer 2007/2008 cyn gweithredu'r cam cyntaf.	Bydd cadarnhad o'r dangosyddion strategol a'r dangosyddion craidd ar gael erbyn 31 Mawrth 2007.

Swyddfa Archwilio Cymru
2-4 Park Grove
Caerdydd CF10 3PA
Ffôn: 029 2026 0260
Ffacs: 029 2026 0026
Ffôn Testun: 029 2026 2646
E-bost: info@wao.gov.uk
Gwefan: www.wao.gov.uk